



The European Society for  
History of Law

# VÝVOJ KONKURSŇÍHO PRÁVA

Karel Schelle  
Miroslav Frýdek



KEY Publishing s.r.o.  
Ostrava

2010

**Autoři:**

doc. JUDr. Karel Schelle, CSc. (kap. 2–5)

Mgr. Miroslav Frýdek (kap. 1)

Pozn.

spoluautorkou některých částí kapitol 2–5 je JUDr. Ilona Schelleová, Dr.

**Oponenti:**

prof. JUDr. Eduard Vlček, CSc.

JUDr. Renata Veselá, Ph.D.

© Karel Schelle, Miroslav Frýdek 2010

ISBN 978-80-7418-073-6 (KEY Publishing)

ISBN 978-80-904522-5-1 (The European Society for History of Law)

## **Obsah**

<b>Úvod</b> .....	<b>5</b>
<b>1 Římskoprávní úprava řešení úpadku</b> .....	<b>8</b>
<b>2 Konkursní právo za feudalismu</b> .....	<b>27</b>
<b>3 Vývoj moderního konkursního práva</b> .....	<b>34</b>
<b>4 Konkursní řízení po roce 1948</b> .....	<b>46</b>
<b>5 Návrat ke konkursnímu právu</b> .....	<b>48</b>
<b>Přehled právních norem upravujících historicky na našem území konkursní řízení</b> .....	<b>66</b>
<b>Literatura</b> .....	<b>71</b>
<b>Résumé: Development of bankruptcy law</b> .....	<b>75</b>
<b>Резюме: Развитие конкурсного права</b> .....	<b>79</b>
<b>Zusammenfassung: Die Entwicklung des Konkursrechts</b> .....	<b>83</b>
<b>Résumé: Evolution du droit de faillite</b> .....	<b>87</b>

---

## Úvod

Název „konkurs“ pochází z latinského termínu „concursum creditorum“ a naznačuje se jím, že zde jde o souběh věřitelů, který se koná ve formě přihlašování pohledávek, aby bylo docíleno jejich uspokojení z konkursní podstaty. Slovo „konkurs“ tedy vystihuje nejen to, že jde o řízení, nýbrž také současně podstatu tohoto řízení. Adekvátní výrazu „konkurs“ je český termín „úpadek“, kterého se také někdy užívá. Dokonce jak vyplývá z důvodové zprávy z prvorepublikové právní úpravy konkursního řízení vtělené do zákona č. 64/1931 Sb., měl se stát oficiálním názvem.<sup>1</sup> Pro jeho nevýstižnost, ale zejména zřejmě vzhledem k tradici názvu „konkurs“, se neujal. Pravděpodobně z toho důvodu, že se v něm klade důraz nikoliv na řízení a jeho podstatu, nýbrž charakterizuje se tím hospodářský stav dlužníka, tedy stav, který může být podnětem k zavedení konkursního řízení, jindy ovšem k řízení vyrovnacímu. Výraz „úpadek“ tedy vzhledem ke svému pojmovému obsahu je v jednom směru příliš úzký, v jiném však naopak příliš široký.<sup>2</sup> V minulosti se také někdy používalo místo výrazu „konkurs“ cizího slova „krida“ (cridare, ital. gridare = veřejně vyvolávat), popř. „falliment“ rovněž italského původu oproti i ve středověku zřídka užívanému německému „Gantprocess“, či rovněž italskému „bankrot“ (banco roto – rozbitý

---

<sup>1</sup> Tisky Senátu Národního shromáždění republiky Československé z roku 1930, tisk 253. K tomu srov. tisk Senátu ze stejného roku č. 362, z roku 1931 č. 414, 418. Tisk Poslanecké sněmovny Národního shromáždění československého z roku 1931, tisk č. 895 a 1008.

<sup>2</sup> Štajgr, F.: *Konkursní právo*. Praha 1947, s. 32–33.

stůl, neboť peněžníkovi jenž udělal úpadek, byl jeho stůl rozbit).<sup>3</sup> I u těchto výrazů můžeme uvést však stejný pojmový nedostatek, jako v případě termínu „úpadek“.

Dlužník se označuje českým termínem „úpadce“. Cizí slovo „kridatář“ se u nás nevžilo. V německé terminologii je dlužník označen výrazem „Gemeinschuldner“ dříve „Cridatar“, „Fallit“ nebo „Gantirer“.

Termín „vyrovnání“ byl zaveden zákonem č. 64/1931 Sb. místo staršího termínu „narovnání“, pravděpodobně proto, aby zde byl vyjádřen rozdíl od narovnání (transactio) jako jednoho z obecných důvodů zániku obligace. Jazykově je ovšem novější termín méně přesný, neboť vzbuzuje dojem, že závazky jsou zcela uhrazeny, ačkoli ve skutečnosti částečně zanikají.<sup>4</sup> V této souvislosti je však třeba upozornit ještě na jednu terminologickou nejednotnost. V právních normách, ale zejména v literatuře z první poloviny devadesátých let 20. století se promiscue používá výraz „vyrovnání“ a „vyrovnávání“. Slovo „vyrovnání“ je odvozeno od slova „vyrovnat“ nikoli „vyrovnávat“, a tak by se mělo používat i označení „vyrovnací“ řízení. Zákon upravující konkursní řízení v první republice č. 64/1931 Sb. v názvu používá termínu „vyrovnací“ ve spojitosti s termínem „řád“, tedy „vyrovnací řád“, rovněž ve spojitosti s pojmem „řízení“ používá výrazu „vyrovnací“. Stejný výraz používají i všechny na něho navazující prováděcí předpisy, které vyšly ve stejném roce. Nahlédneme-li však zejména do starší literatury, tak i tam se ovšem, v rozporu s použitým terminologickým označením v zákoně, setkáváme s nejednotným používáním těchto výrazů. Václav Hora používá nejprve termínu „vyrovnavací řízení“<sup>5</sup>, později ovšem v souladu s terminologií zákona „vyrovnací řízení“<sup>6</sup> F. Štajgr se přiklonil k terminologii „vyrovnavací řízení“<sup>7</sup>. Rovněž český překlad německého „Ausgleichsordnung“ zní přesněji jako „vyrovnací řád“ a „Ausgleichsrecht“ jako „vyrovnací právo“. Literatura i legislativa nám tedy nabízí tři možnosti „vyrovnavací řízení“, „vyrovnavací řízení“ a „vyrovnací řízení“. Je třeba se tedy přidržet, a současná legislativa i většina autorů tak činí, výrazu „vyrovnací řízení“.<sup>8</sup>

\* \* \* \* \*

A ještě jedna úvodní drobná autorská poznámka: Předložená publikace se snaží co nejpodrobnějším způsobem představit vývoj konkursního práva

<sup>3</sup> Archivní materiály nám mimo jiné uchovaly svědectví o zajímavém užití termínu „krida“ pro porážku a potrestání stavovského odboje v letech 1618–1620, jenž přichází z Moravy. Protokol o potrestání odboje v roce 1621 je nazýván „Krida-Protokol“. Tento poznatek uvádí m.j. V. Urfus ve své práci *Vznik a počátky konkursního práva v Čechách*. Praha 1960, s. 6. Zde je také citován příslušný archivní materiál.

<sup>4</sup> Zoulík, F.: *Zákon o konkursu a vyrovnání*. Praha 1992, s. 13–14.

<sup>5</sup> Hora, V.: *Československé civilní právo procesní. Díl I*. Praha 1922, s. 10.

<sup>6</sup> Hora, V.: *Základy přednášek o řízení konkursním a vyrovnacím*. Praha 1925. Rovněž tak této terminologie používá ve svých zbývajících pracích.

<sup>7</sup> Štajgr, F.: *Konkursní právo*. Praha 1947, např. s. 12.

<sup>8</sup> Schelleová, I.: *Vybrané problémy z teorie konkursního práva*. Brno, Masarykova univerzita 1995, s. 10–11.

a to od nejstarších dob do současnosti. Logicky je však položen důraz na formování moderního konkursního práva. Nebylo však možné nezdůraznit i zdroje, z nichž moderní konkursní právo vzešlo. Proto se byla zařazena úvodní kapitola o římském pojetí řešení úpadku. Naopak feudálnímu období jsme věnovali relativně menší prostor vzhledem k existenci mimořádně kvalitní a podrobné publikace Valentina Urfuse: *Vznik a počátky konkursního práva v Čechách* (Praha 1960), na níž je možné zájemce o konkursní právo v období feudálního absolutismu odkázat.

## Římskoprávní úprava řešení úpadku

### Úvod

Starověký Řím po sobě zanechal více než jen památky hmotné kultury, tedy chrámy, cesty, budovy, ale také rozsáhlé kulturní dědictví literární, filosofické a hlavně právní. Římské právo je fenoménem a propracovaným systémem právních institutů, principů a zásad, které jsou nedílnou součástí i dnešních právních řádů. Například exaktní systém římského dědického práva se stal předlohou současným českým právníkům při re-kodifikaci občanského práva, kdy byl např. znovu zaveden římskoprávní institut odkazu – *legat*. I v jiných oblastech soukromého práva nalezneme římskoprávní kořeny a dokonce některé instituty veřejného práva mají svůj původ v římském právu. Například je možné zmínit trestněprávní úpravu velezrady či vlastizrady, jež má od starověku stejný objekt ochrany, jenž je chráněn i v současném trestním zákonu. Vynořuje se však otázka, jaký vliv mělo římské právo na právo procesní? Skrytá paralela je jasně patrna na začátku soudního jednání, které sice není rozděleno do dvou fází *in iure* a *apud iudicem*, ale je zde vidět římskoprávní inspirace: nejdříve je soudcem prozkoumána hmotněprávní stránka věci, je provedeno hmotněprávní posouzení – právní kvalifikace – (fáze *in iure*) a teprve poté se přistupuje k dokazování (fáze *apud iudicem – probatio*)<sup>9</sup>.

Chceme-li podrobit zkoumání právní odvětví, v současném právu nazývané, konkursní právo, musíme brát v potaz specifika starověkého práva

<sup>9</sup> K tomuto blíže např. Frýdek, M.: *Byla dvoufázovitost soudního jednání specifikem jen římského práva?* In sborník z konference Olomoucké debaty mladých právníků 2009. Praha. Leges. 2010. s. 146–151.

a hledat podobné procedurální postupy a právní instituty. Teprve poté můžeme poznat fungování řešení úpadku ve starověkém Římě.

Římské konkursní právo není upraveno souhrnně, ale jeho se dotýká několik oblastí, především práva procesního, zasahují do něj praetorské interdikty a právo vlastnické. Tato práce se snaží podat vysvětlení výše uvedených právních oblastí, zejména přiblížit důvody úpadku a jeho možné řešení, *bonorum possessio*, postavení věřitelů a jejich *consilium*, prodej majetku a rozdělení výtěžku a naříkatelnost právního jednání dlužníka – úpadce, přednostní pohledávky.

Největším problémem při výkladu římského práva je terminologie „konkursního práva“. Dlužník, který není schopný dostát svým závazkům je označován jako *defraudator* či kridař. Samotní římstí právníci neužívali pojem konkurs či úpadek, ale tento dnes samostatný proces byl řešen v rámci exekuce, exekučního řízení. Je zde ale určité odlišení v tom, že při exekuci dochází k prodeji části majetku dlužníka až do výše dluhu, postačuje-li majetek, a při úpadku je uveden do držby věřitelům celý majetek dlužníka, který je prodáván, a z výtěžku se uspokojují věřitelé<sup>10</sup>.

## Od Lex duodecim tabularum

### k lex Poetelia de nexis a lex Iulia de cessione bonorum

Římské úpadkové právo rozdělujeme do pěti period:

1. perioda – úprava podaná v **Lex doudecim tabularum**
2. perioda – od **lex Poetelia Papiria de nexis**
3. perioda – od **lex Iulia de cessione bonorum**
5. perioda – úprava v **Codex Thodosianus**
4. perioda – **Justiniánská úprava**

## Familia vs. bonorum

*Lex doudecim tabularum* řeší úpravu vztahů mezi věřitelem a dlužníkem v rovině **osobního ručení**. Dlužník odpovídá za dluh svou osobou<sup>11</sup> a doslova svým životem. Jelikož jediná osoba v římské společnosti, která se může zavazovat, je otec rodiny *pater familias*, je nasnadě, že neručil za dluh jen svým životem, ale také osobami, které mu podléhaly a rodinným majetkem. Tato domněnka je postavena na terminologii, která se pro termín majetek užívá v Zákonu XII desek. Pátá deska pojednává o dědictví a v 5. fragmentu, zde se dědictví označuje jako *familia*: „*Si adgnatus nec escit, gentiles familiam [habeno]* – Pokud není nejbližšího agnáta, ať mají majetek příslušníci rodu“<sup>12</sup>.

<sup>10</sup> **Vázný, J.:** *Římský proces civilní*. Melantrich, Praha 1935, s. 115.

<sup>11</sup> K tomuto blížeji **Lewald, H.:** *Zur Personalexekution im Recht der Papyri*. Leipzig 1910.

<sup>12</sup> **Skřejepek, M.:** *Texty ke studiu římského práva*. ORAC, Praha 2010, s. 34–35.



Rodina – *familia*, [-ae, f] mj. rodina, příbuzenstvo, rod celek náboženský, politický a hospodářský; v nejširším smyslu všechny osoby a věci náležející pod právní moc jednoho občana → *pater familias*<sup>13</sup>. Do pojmu *rodina (familia)* patří lidé svobodní (*liberi*) – tedy osoby svého práva (*personae sui iuris*), tak i osoby cizího práva (*personae alieno iuris*) – osoby spadající pod něčí moc (*potestas*). Dále sem patří otroci (*servi*) a do pojmu *familia* je zahrnut veškerý majetek včetně „nehmotných věcí“ jako rodinné obřady (*sacra privata*) a kult.

Rodinu tedy tvořilo:

- 1) absolutní moc otce rodiny (*pater familias*),
- 2) majetek,
- 3) rodinné obřady (*sacra privata/familia*).

Jak je patrné z výkladu výše starověkou rodinu tvoří na jedné straně absolutní moc otce rodiny a na druhé straně se jedná o pocit sounáležitosti k jistému celku, založeném na stejnosti krve – příbuzenství, výkonu rodinných obřadů a práci na rodinném majetku, který všechny jeho členy hmotně zabezpečoval.

Všichni Římané patřili k určité rodině, což bylo vyjádřeno již jménem. Každý Říman měl tři jména: *praenomen*, *nomen gentile* a *cognomen*. Ženy neměly *praenomen*; byly nazývány jménem rodu a to se někdy zdrobňovalo. Proto Cicero nazýval například svou dceru Tullia nebo Tulliola. Otroci mívali jen jedno jméno, ale při propuštění na svobodu přebírali často *cognomen* a *praenomen* svého pána (*patronus*), který jim daroval svobodu<sup>14</sup>. Tak se třeba velice často s propuštěním na svobodu po proskripcích, které zavedl Lucius Cornélius Sulla hovoří o tzv. armádě Cornelliů<sup>15</sup>.

*Praenomen*, -*inis*, n. – předejmení, u osoby první jméno<sup>16</sup> (pozn. dnes je to jméno – rozuměj křestní jméno). *Nomen gentile* – *gens*, -*tis*, f. – ve významu nejužším: rodina, rod jednotlivý, jehož členové spojeni v celek týmž jménem (*nomen gentile*), měli tytéž zvyky i obřady náboženské a mohli udati linii svých předků<sup>17</sup>. *Cognomen*, -*inis*, n. – příjmení = jméno rodinné, kladeno bylo za jménem rodovým a značilo větev (rodinu) některého rodu, například Caesar (větve rodu Iuliů), Cicero (větve rodu Tulliů)<sup>18</sup>.

Členy rodiny vázal tzv. *status familiae*, což je stav sounáležitosti k určité *familii* – tedy rodině. Je to příslušnost k určité římské rodině a to buď pokrevní nebo právní (*adoptio*, *adrogatio*, *matrimonium*, *coemptio*, *usus*).

<sup>13</sup> Pražák, J. – Novotný, F. – Sedláček, J.: *Latinsko-český slovník*. 6. opravené a doplněné vydání, Praha 1933, heslo familia.

<sup>14</sup> Kolektiv autorů: red. Salvan, I. – Vaporali, R.: *Antický Řím*. Přeložila Květa Fischerová, redigoval Antonín Hartman, Tatran 1964, s. 40.

<sup>15</sup> Cognomen Sullův byl Cornélius, a tak se jmenovali i při propuštění otroci.

<sup>16</sup> Pražák, J. – Novotný, F. – Sedláček, J.: *Latinsko-český slovník*. 6. opravené a doplněné vydání, Praha 1933, heslo praenomen.

<sup>17</sup> Pražák, J. – Novotný, F. – Sedláček, J.: *Latinsko-český slovník*. 6. opravené a doplněné vydání, Praha 1933, heslo gens.

<sup>18</sup> Pražák, J. – Novotný, F. – Sedláček, J.: *Latinsko-český slovník*. 6. opravené a doplněné vydání, Praha 1933, heslo cognomen.

Pokud bylo uzavřeno tzv. přísné manželství (*stricti iuris*), pak dívka/žena přecházela uzavřením manželství (*matrimonium*) ze své původní rodiny do rodiny svého manžela a byla rovněž vyvázána z rodinných obřadů (*sacra familia*) původní rodiny. Toto přeměnění rodinného statusu se dělo na základě institutu *capitis deminutio minima*, který je definován mimo jiné v Gaiových Institucích, a to následovně: I. 159 *Est autem capitis deminutio prioris status permutatio*<sup>19</sup> *Capitis deminutio* je pak proměna dřívějšího právního stavu<sup>20</sup>, jinými slovy jde o to, že novomanželka je sňatkem „vytržena i s kořeny“ ze své otcovské rodiny a je „přesazena“ do rodiny svého manžela.

Z výše uvedeného tedy plyne, že toto rodinné konsorcium (majetku, osob, náboženských obřadů a zvyků) bylo personálně-majetkově-náboženského charakteru. Rodina zde tedy byla jak z důvodu vyživovacího, tedy, „živila“ své členy, ale také z důvodu zachování tradic a náboženství, neboť vymřením rodiny by přestali být uctíváni rodinní bohové a bůžkové: Larové (*Lares*), Penatové (*Penates*), Genius (*Genius*), Manové (*Mannes*) a rodinný krb (ve státním měřítku byl uctíván jako oheň bohyně Vesty).

Bavíme-li se o rodině jako o „konsorciu sui generis“, tak to, jak se vůbec sami Římané dívali, na lidské společenství se dovídáme od Marca Tullia Cicero, který ve svém spise Tři knihy o povinnostech píše následující: I. 17 *De officiis libri tres: Známe pak několik stupňů lidského společenství. Bližší než ona obecná pospolitost je společenství téhož kmene, národa a jazyka, jímž jsou lidé nejvíce k sobě poutáni. Ještě užší je svazek téže obce. Mnoho věcí je zajisté společných občanům: náměstí, svatyně, sloupořadí, cesty, zákony, práva, soudy, volby, dále společné a přátelské styky a mnohonásobné vzájemné vztahy a smlouvy. Ještě těsnější je svazek mezi příbuznými, neboť onen nekonečný cit lidské pospolitosti se tu zužuje na nepatrný okruh. A protože všem živým tvorům je od přírody společný pud rozmnožovací, je prvním poutem společností manželství, dalším děti, potom jeden dům a společné držení majetku; to je základ města a jakoby semeniště obce. Následují svazky mezi bratry a další svazky mezi dětmi sourozenců, které už nemůže pojmout jeden dům, takže se rozcházejí do jiných domů jako do kolonií. K tomu přistupují sňatky a tím i další příbuzenské vztahy; a toto rozšiřování potomstva je původem obce. Pokrevní spojení poutá lidi přízní a láskou, neboť mít tytéž památky na předky, tytéž bohoslužebné obřady a společné hrobky, to znamená mnoho.*<sup>21</sup>

Víme, že tam, kde jsou lidé je i právo a čím je lidská společnost na vyšším stupni svého vývoje, tím propracovanější systém práva nalézáme. Čím jsou složitější hospodářské vztahy mezi jednotlivci, které jsou zapříčiněny specializací a tím i vzrůstem přebytku, kdy se autarkní společnost vyvíjí k novému stupni svého vývoje, nalézáme různé stupně společenství. V nejranějších dobách se lidé „shlukovali“, aby si zajistili přežití, ale nešlo o nějaké rozrostlé skupinky lidí, ale jen o tolik lidí, kteří si byli schopni sehnat potra-

<sup>19</sup> Gaius I. 159 – latinský text převzat z [www.thelatinlibrary.com](http://www.thelatinlibrary.com).

<sup>20</sup> Gaius: *Učebnice práva ve čtyřech knihách*, Nakladatelství Doplněk 1999, k vydání připravil a přeložil J. Kincl, str. 67.

<sup>21</sup> Cicero, M. T.: *O Povinnostech*. Svoboda, Praha 1970, přeložil Jaroslav Ludvíkovský, s. 46–48.

Verordnungen im Jahre 1859 und das Gesetz Nr. 97/1862 RGBl. über das Ausgleichsverfahren im Falle der Lohneinstellung erlassen. Diese neuen Bestimmungen galten nur für protokollierte Kaufleute, Geschäftsleute und Fabrikbesitzer und bedeuteten keine Besserung, denn vor allem die Vorschriften über das Liquidationsverfahren standen im Widerspruch zu den primitivsten Grundsätzen der Gerechtigkeit. Eine befriedigendere Lösung brachte erst die neue Konkursordnung Nr. 1/1869 RGBl. vom 25. Dezember 1868; gewissermaßen stützte sie sich um die preußische Konkursordnung vom 8. Mai 1855. Die Bestimmungen über das Anfechtungsrecht wurden für ihren größten Mangel gehalten. In dieser Richtung gab sich die neue Konkursordnung nämlich mit einem Bezug auf die Grundsätze des allgemeinen bürgerlichen Rechts zufrieden. Zur Änderung kam es erst nach der Erlassung des Anfechtungsgesetzes Nr. 35/1884 RGBl. vom 25. März 1884 (ergänzt durch das Gesetz Nr. 36/1884 RGBl. vom gleichen Tag).

Die Konkursordnung vom 1869 bewährte sich in der Praxis nicht viel. Diese Erkenntnis führte auch nach dem Ausbruch des Ersten Weltkrieges zu einer erhöhten Aktivität in der Richtung ihrer Novellierung; die erlassene kaiserliche Verordnung Nr. 337/1914 RGBl. reformierte das Konkursverfahren neu – sowohl direkt, als auch indirekt. Die indirekte Reform bestand vor allem in der vollkommeneren Regelung des Anfechtungsrechts. Im Gegensatz zur Konkursordnung entstand eine besondere selbständige Ausgleichsordnung nach dem belgischen Vorbild. Sie beinhaltete die Vorschriften über den Ausgleich außer dem Konkurs. Die neue Rechtsregelung novellierte auch die strafrechtlichen Bestimmungen im Zusammenhang mit dem Konkurs. Die kaiserliche Verordnung trat am 1. Jänner 1915 in Kraft.

\* \* \* \*

Die österreichische Konkursordnung von 1914 zusammen mit der im Jahre 1881 erlassenen ungarischen Konkursordnung, sowie die beiden Ausgleichsordnungen wurden von der neu entstandenen Tschechoslowakischen Republik (durch das Rezeptionsgesetz Nr. 11/1918 Slg.) übernommen. Sie wurden zum Bestandteil der tschechoslowakischen Rechtsordnung. Kleinere Änderungen brachten die Gesetze Nr. 161/1921 Slg. und Nr. 99/1923 Slg., sowie die Regierungsverordnungen Nr. 96/1922 Slg. und Nr. 18/1923 Slg. Ansonsten blieb die oben erwähnte Rechtsregelung des Konkursrechts bis 1931 in Kraft.

Die Diskussionen über die Verabschiedung einer neuen Konkursordnung wurden schon seit der Hälfte der zwanziger Jahre geführt. Erster systematischer Entwurf wurde vom Justizministerium im Jahre 1927 ausgearbeitet und zur Diskussion gestellt. Die Grundlagen für die Ausarbeitung neuen Entwurfes bildeten eine Reihe von Ansichten, kritischen Stellungnahmen sowie die statistischen vom Staatlichen statistischen Amt ausgearbeiteten Unterlagen. Der neue Entwurf wurde von der Regierung dem Senat der Nationalversammlung im Frühjahr 1930 vorgelegt. Danach wurde er von dem

Abgeordnetenhaus verabschiedet. Das neue Gesetz wurde am 1. Mai 1931 unter Nr. 64 in der Gesetzessammlung verkündet. Am diesen Tag trat seine neue Bestimmung über das kleinste zulässige Angebot im Ausgleichsverfahren außer Konkurs in Kraft; übrige Vorschriften wurden erst nach drei Monaten, also am 1. August 1931 verbindlich.

Die Bedeutung des Konkursgesetzes von 1931 besteht auch unter anderem darin, dass es zu einer bedeutsamen Quelle der Inspiration für die Autoren des Konkursgesetzes vom Anfang der neunziger Jahre wurde.

\* \* \* \*

In der Zeitperiode nach 1948 kam es zur völligen Liquidierung sowohl des Konkurs- als auch des Handelsrechts. Diese Rechtsgebiete erscheinen in der tschechischen Rechtsordnung erst nach 1989 wieder. Die Grundlage des Konkursrechts am Anfang der neunziger Jahre des vorigen Jahrhunderts bildete das Gesetz Nr. 328/1991 Slg., über den Konkurs und Ausgleich, welches am 1. Oktober 1991 in Kraft trat. Dieses wurde vielfach novelliert und ergänzt, jedoch von der Rechtstheorie und -praxis systematisch kritisiert. Die ständigen Novellierungen zeigten sich als unzureichend, denn sie betrafen nur einige (in manchen Fällen marginale) Teilfragen, ohne eine Konzeptionslösung zu finden. Infolge dessen erfüllten sie nicht die Erwartungen, welche ihre Erlassung begleiteten, oder sie hatten nur begrenzte positive Folgen. Die tschechische Rechtsordnung konnte auf die modernen Trends der Entwicklung des Konkursrechts also nur beschränkt reagieren. Sie ermöglichte die Errichtung der Gläubigerorgane, jedoch die Regelung der Beziehungen dieser Organe zu anderen Prozesssubjekten schwankte. Sie ermöglichte weiter, dass der Betrieb des Bankrotteurs Unternehmens nach der Konkurseröffnung nicht eingestellt werden musste, ohne dass es sich jedoch um eine selbständige Art der Bankrottlösung handelte. Die Regelung dieser Frage nur im Rahmen des Konkurses führte im Gegenteil zum Präferieren von Forderungen, die mit dem Betrieb des Bankrotteurs Unternehmens (als Massforderung) zusammenhängen, und wirkte gegen die Befriedigung von Forderungen anderer (Konkurs)Gläubiger. Die neuen Arten der Bankrottlösung aufgrund des Sanierungsprinzips erschienen in der Rechtsordnung nicht. Das tschechische Konkursrecht reagierte auf moderne Entwicklungstrends nicht ausreichend und es kam zu einem bestimmten Rückstand hinter den Bedürfnissen der wirtschaftlichen Entwicklung, sowie zur Abweichungen von vergleichbaren Rechtsordnungen. Aus diesem Grunde wurde es mit den Vorbereitungsarbeiten an der Rekodifizierung des Konkursrechts angefangen. Das Ergebnis der mehrjährigen Arbeit bildeten zwei Gesetze: Gesetz vom 30. März 2006 Nr. 182/2006 Slg., über den Bankrott und Arten seiner Lösung (Insolvenzgesetz) und Gesetz vom 23. Mai 2006 Nr. 312/2006 Slg., über Insolvenzverwalter.